ARRATOI PIRATA (27 min)

USTIAPEN PROPOSAMENA
Zineskola 2020

Ixabel Carricart – Maia Lamensans
(Hezkunde nazionaleko euskara formatzaileak)

Dokumentu guziak Open office programarekin irekitzen dira. Gehienak PDF formatuan atzematen ahal dira hemen: *http://www.ikas.eus/spip.php?article3620*
Sartzeko kodeak > Login: zineskola – **Pasahitza:** zineskola

iKAS euskal pedagogia zerbitzua
eke-icb EUSKAL KULTUR ERAKUNDEA INSTITUT CULTUREL BASQUE

IKASLEENDAKO HELBURUAK

- Zinemara joatea: **esperientzia kulturala BIZI IZAN**
- Zineman ikusi(ko) duten filma **ULERTU**
- Arratoi piratararen istorioa **KONTATU**

ULERTU

- **Hiztegia** ezagutu eta gogoan atxiki
- **Erranaldien egiturak** ulertu eta gogoan atxiki
- **Gertakarien kronologia** ulertu eta gogoan atxiki
- **Pertsonaien egoera mentalak** ulertu
- **Lotura kausalak** ulertu eta gogoan atxiki

KONTATU

- Gogoan atxikiak izan diren hitz eta egiturak **erabili**
- Kontaketa **espazioan eta denboran kokatu** (testuingurua (NON ?), ekintzak (ZER ?), kronologia (NOIZ ?)
- Pertsonaien arteko harremanak, ekintzak eta intentzioak **adierazi** (NOR ? NOREKIN ? ZERTARAKO?)
- Gertakari eta pertsonaien arteko loturak **azaldu**, bakoitzaren portaera aztertuz

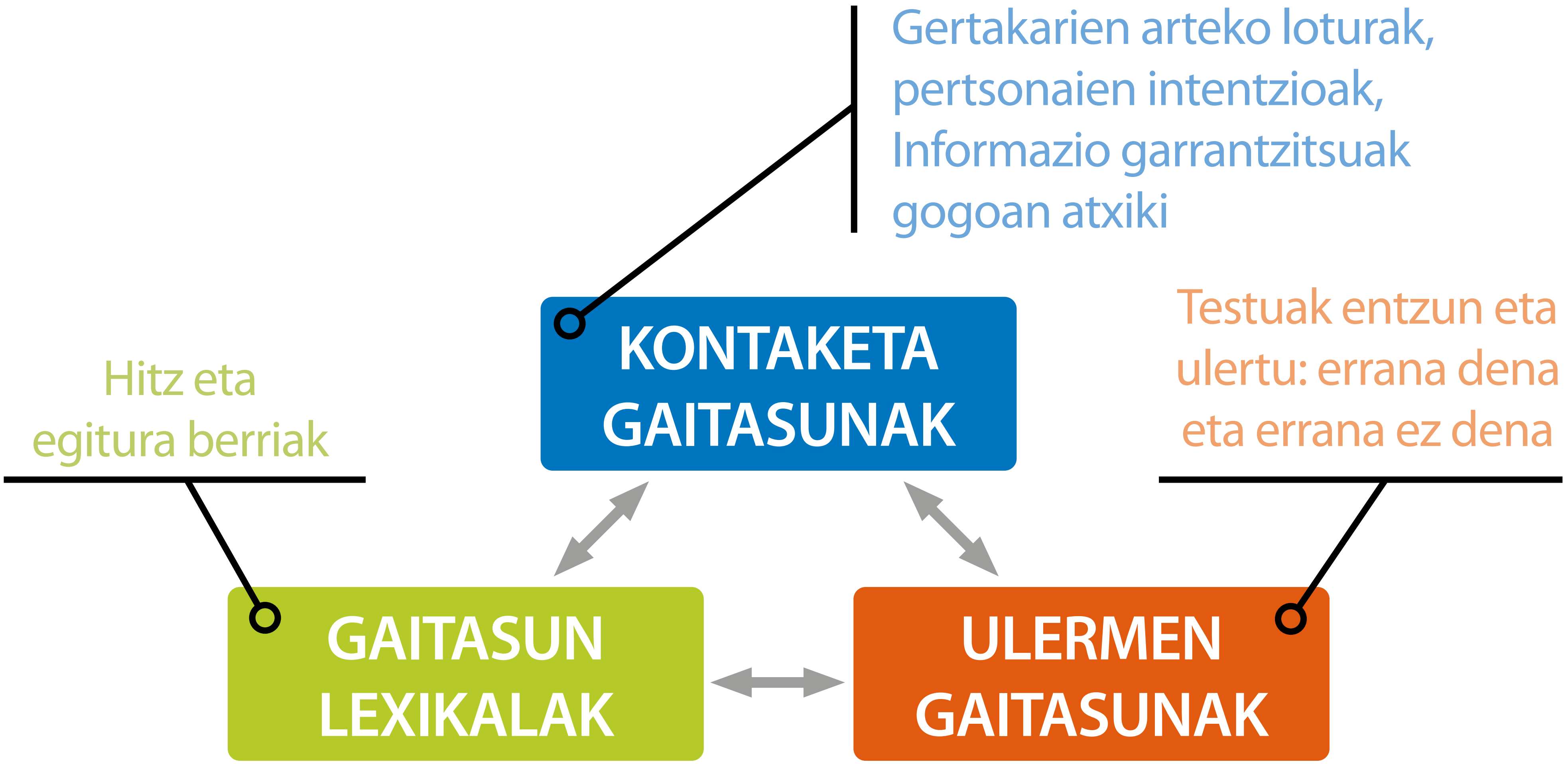
Gertakarien arteko loturak,
pertsonaien intentzioak,
Informazio garrantzitsuak
gogoan atxiki
KONTAKETA
GAITASUNAK
Hitz eta
egitura berriak
Testuak entzun eta
ulertu: errana dena
eta errana ez dena
GAITASUN
LEXIKALAK
ULERMEN
GAITASUNAK

OINARRIZKOAK

LEXIKOA

- Irakasleak hiztegi berezia helburutzat ziblatu
- Ikasleek hitz eta egiturak landu

KONTAKETA

- Ikasleek istorioa kontatzen trebatu

FILMA IKUSI AITZIN

HELBURUA: hizkuntza lantzea filmaren ulermena errexteko

Arratoi pirata filmaren proiekzioa aitzin, klasean istorioaren ezaugarri batzuk landu: hiztegia ezagutarazi, ulertarazi, gogoan har dezaten.

PROIEKTUAREN AZALPENA

« *Laster zinemara joanen gira,* ***Arratoi pirata*** *filma* ***euskaraz*** *ikustera.*

Istorioa ongi ulertzeko, filma ikustera joan aitzin, klasean, hitz eta erranaldi berri batzuk landuko ditugu aitzinetik.

Filma ikusi ondotik, Arratoi pirataren istorioa kontatzen ikasiko duzue. »

ZINEMAREN ESPERIENTZIA

Ikaslearen « PEAC »-an sartzen da

(Parcours d'Education Artistique et Culturelle)

- Zinema: leku berezi bat
- Filma ikustea: Non ikusiko dugu? Nola pasatuko da?
- Hiztegia eta egiturak finkatu eta erranarazi.

ZINEGELA

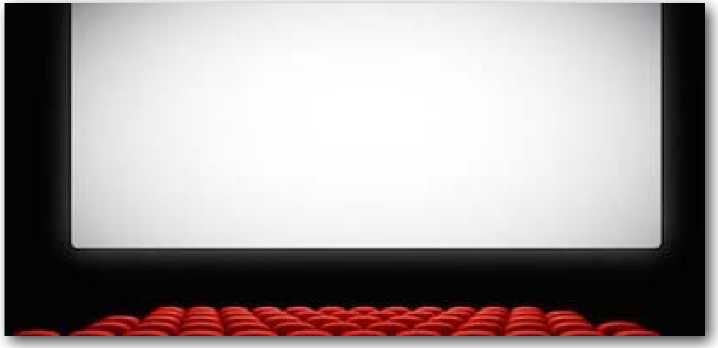

PANTAILA

AULKIAK

ARGIAK

ZINEMA

BOZGORAGAILUA

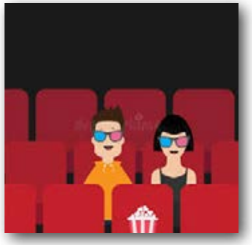

IKUSLEAK

PROIEKTAGAILUA

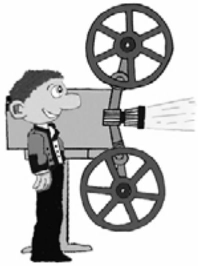

PROIEKTATZAILEA

https://ikas.eus/IMG/pdf/zinemaren_hiztegia.pdf?7327/9ded234053cb56a47f58f7badb41d3263c38b8b8

Afixa pixkanaka erakusten ahal da (post-it)

FILMA:
Afixaren azterketa egin

- **Testuaren elementu desberdinen behaketa egin:** idatzia, idazkeraren neurri eta kolore desberdinak, testuaren kokapena afixaren espazioan.
- **Irudia:** eszena, personaiak, itxurak, jantziak, osagarriak (accessoires), jarrerak, ingurumena.
- Ikasleek hipotesiak egiten dituzte.

Irakasleak elementu horiek arbelean edo afixa batean idazten ditu eta atxikitzen.

Cf: Inprimatzeko afixa: https://ikas.eus/local/adapt-img/640/10x/IMG/png/afitxa_titulua_aldatua.png?1582636388

GAITASUN LEXIKALAK LANDU

Irudi/karten kutxa:

Ikus 40. orrialdean: IRUDIAK

Afixan agertzen diren elementuen irudiak eta argazkiak kutxa batean ematen dira (pertsonaia, animale, objektu, leku…). **Kutxa hau osatuz joanen da.**

Mimoa, altxor joko… -en bitartez hiztegia landu eta gogoan atxikarazi. (aktibitate erritualak, entzun xokoan…)

"Denek zuen memorian kutxa ttipi bat idekiko duzue (zuen buruan kutxa bat idekiz): erranen dugu Arratoi pirata deitzen den kutxa dela. Hor bilduko dituzue irakatsiko hitz guziak. Garrantzitsua da hitz horien ikastea, laguntzen baitute ipuinaren ongi ulertzen."

ISTORIOAN SARTZEKO

Filmaren sinopsia irakurri

Kasu Arratoi piratarekin! Arratoi pirata mutiko gaiztoa da!
Zaldiz ibiltzen da, ixtaklok, eta bidean topatzen dituen bidaiariei janaria lapurtzen die. Bide lapur handi bat da! Baina, egun batean, bera baino azkarragoa den norbaitekin topo egingo du… Kapa eta ezpata, lapurrak eta gailetak, azaltzen dituen istorioa da.

ISTORIOAN SARTZEKO

https://www.zineuskadi.eu/eu/pelikulak/the-highway-rat/pe-313/

- Hipotesiekin konparaketa: pertsonaiak, lekuak, gertakariak.

- Kutxan elementu berriak (animale, leku…) ematen dira. (urtxintxa, untxitxoa, ahatea, xinaurriak, gatua, apoa, azeria, bidea, janaria, opilak, pastelak…)

HITZETIK ERRANALDIRA JO

Arratoi eta urtxintxaren arteko elkarrizketa landu. Irakasleak irakurtzen die:

A : « Moltsa ala bizitza! Emaidazu zure tarta eta pastel guziak! Eman gozokiak eta txokolatea! Arratoi pirata naiz! eta bidean den guztia **nirea** da! »

U : « Ez dut pastelik! Hur zaku bat baizik ez dut. »

A : « Hur horiek ustelak dira bainan Arratoi pirata naiz! Eta hur horiek **nireak** dira! »

Arratoi pirata lauhazka heltzen da.

« Moltsa ala bizitza! Emaidazu zure tarta eta pastel guziak! Eman gozokiak eta txokolatea!
Arratoi pirata naiz! eta bidean den guztia nirea da! »

« Ez dut pastelik! Hur zaku bat baizik ez dut. »

« Hur horiek ustelak dira bainan Arratoi pirata naiz!
Eta hur horiek nireak dira! »

Ulertarazi:

- Maketa eta 2 pertsonaien eskutatzea
- Arratoi pirata eta urtxintxaren txotxongilo/maskoen erabiltzea
- Argazki edo irudien erabiltzea
- Pertsonaien ekintzen mimatzea…

Gogoan atxikarazi:

- Elkarrizketa txotxongilo edo maskoen bitartez antzeztea
- Entzun xokoan irakaslearen transkripzioa entzutea…

Maskak: https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_maskak.pdf?7328/785b3cec1f17f36e64dae8349e3db510e5ceaab9

IKASLEEN IRUDIKAPENAK BILDU

- Zer pasatuko da filma horretan?

Irakasleak ikasleen proposamenak arbelean edo afixa batean idazten eta atxikitzen ditu.

NON? NOR? ZER? NOIZ?

- Pertsonaiak:

arratoia, zaldia, urtxintxa, untxitxoa, apoa, gatua, ahatea, azeria, xoriak, xinaurriak eta jatekoak

- Zendako pirata hitza erabilia da?

Hitz horren inguruan gogoeta bat egiten ahal da. (Pirata honek ez du itsa-sontzirik). Beraz zer erran nahi du pirata izateak?

FILMA IKUSI ETA GERO

Helburua:

Arratoi piratararen istoriaren ulermena eta kontaketa lantzea

IRITZIAK BILDU

Zinemaren esperientzia:

- Nola iragan da ateraldia zinemara?

- Berriz lantzen da zinemaren hiztegia eta ikasleek kontatzen dute bizi izan dutena.

-**Filma:** ikasleen iritziak eta emozioak bildu.

Ahozkoan/idatzian/marrazki edo adierazpen artistikoen bitartez

FILMA

Ikasleek filma ikusi aitzin egin zituzten proposamenak eta ikusi ondotik dituzten iritziak konparatu .

Animalien eta lekuen zerrenda osatu.

ULERMEN GAITASUNEN SAKONTZEKO

Albumaren eta filmaren artean joan jinak eginez, elkar osatzen baitute, istorioa **pasarteka** landuz.

Ad: Harpeko pasartea gehiago azaldua da filman bainan albumeko irudiek osatzen dute. Umorea bada filman, albuman nabaritzen ez dena .

Hiztegi eta egitura berrien ezagutzeko eta gogoan atxikitzeko **aktibitateak proposatuz**.

ALBUMA EUSKARATUA IZAN DA

Albuma euskaraz:
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_albuma_euskaraz-2.pdf?7301/4a232247c99ec21318da41efa360cde955d516f5

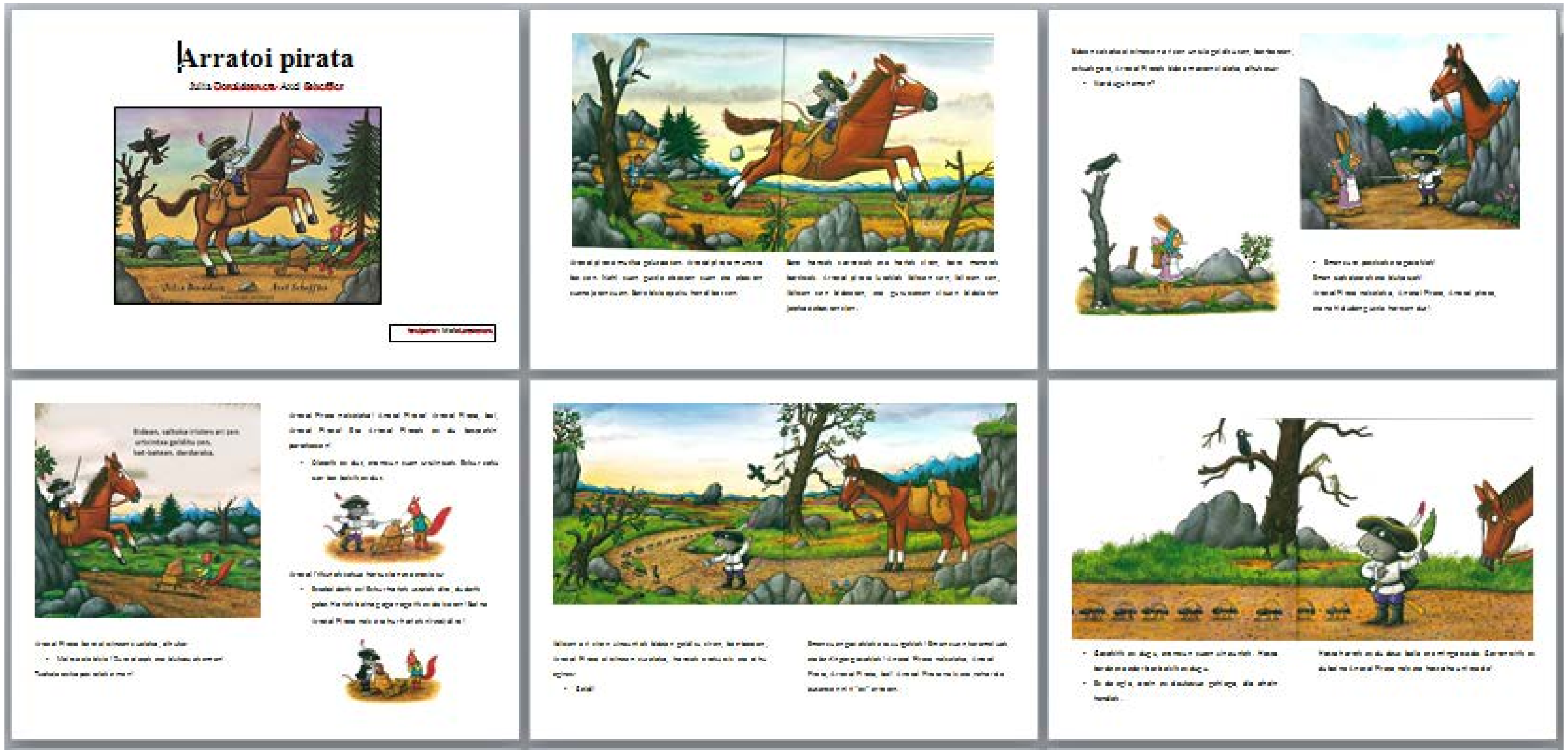

AFIXA ETA ALBUMAREN AZALAREN KONPARAKETA

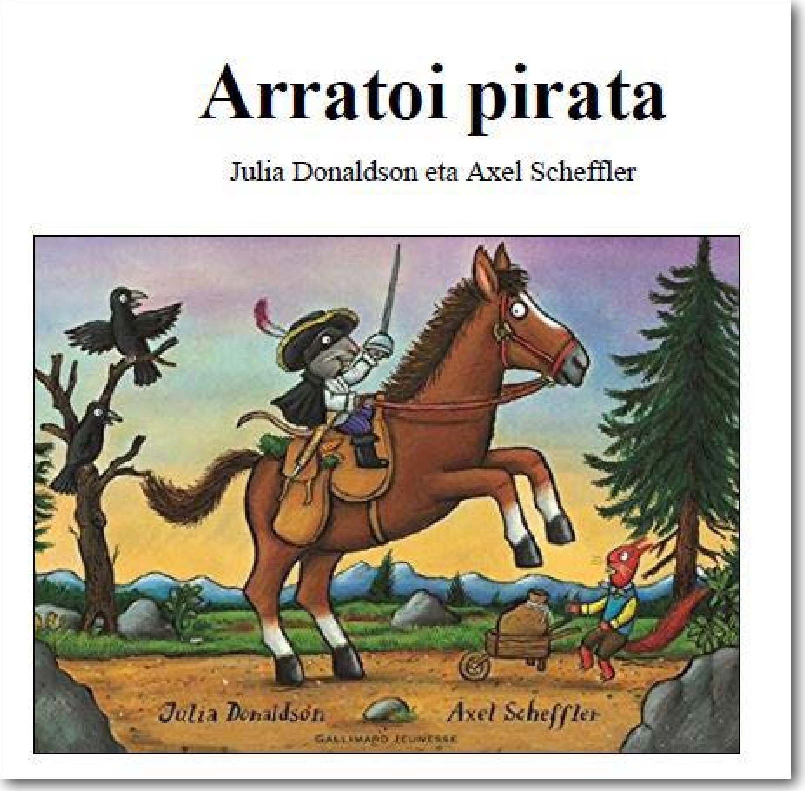

IRAKASLEAK IPUINA IRAKURTZEN DU ETA KONTATZEN DU

Ikasleek entzun dutena buruan irudikatzen dute eta hipotesiak egiten dituzte.

Irakasleak albumeko irudiak erakusten ditu eta ikasleekin, hastapenako irudikapenekin parekatzen dituzte.

Ikasleen ekoizpenak maila desberdinetakoak izanen dira, haien gaitasunen arabera:

- Pertsonaia baten deskribapenaren egitea
- Bi pertsonaien arteko elkarrizketa baten erratea
- Istorioaren pasarte baten kontatzea
- Istorioa kontatzea

Ikasleak pertsonaien lekuan ezartzen dira. Zer pentsatzen dute? Zer erraten dute?

Arratoi eta untxiaren arteko elkarrizketa asma ezazu.

Mimoaren bitartez pertsonaien ekintzak, intentzioak, sentimenduak landuz…

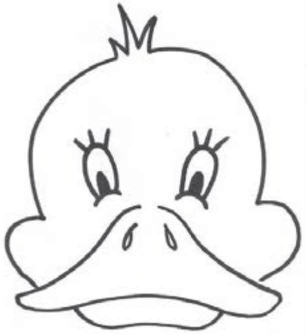

Arratoi pirata pertsonaien intentzioak eta harremana:
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_pertsonaien_intentzioak_eta_harremanak.pdf?7329/26063c60bd67e0559ad716b59d75e66ee5b7c654

ISTORIOA KONTATZEKO IRUDIAK

Filmakoak

Albumekoak

Kronologia lantzeko irudiak:
https://ikas.eus/IMG/pdf/irudiak_kronologia_lantzeko.pdf?7325/b010a2f25792520263141348038 72c17a53e0546

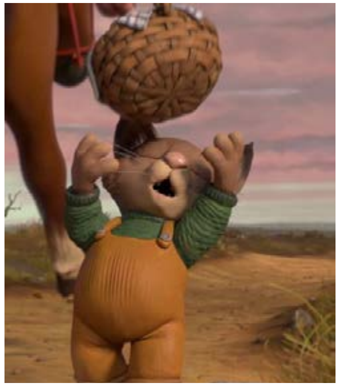

Egitura bat lantzeko: « …-ri … lapurtzen dio. »

Untxiari hirusta lapurtzen dio.

Urtxintxari hurra lapurtzen dio.

Gatuari esnea lapurtzen dio.

Zaldiari lastoa lapurtzen dio.

Xinaurriari hostoa lapurtzen dio.

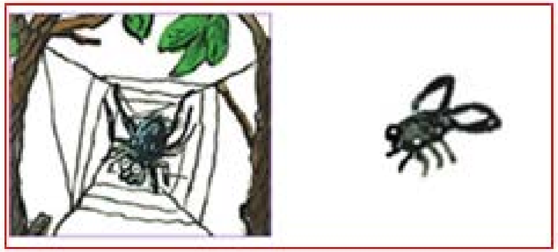

Armiarmari eulia lapurtzen dio.

Ahate emeak sarea hedatzen dio Arratoi piratari. Zer sinestarazten dio?

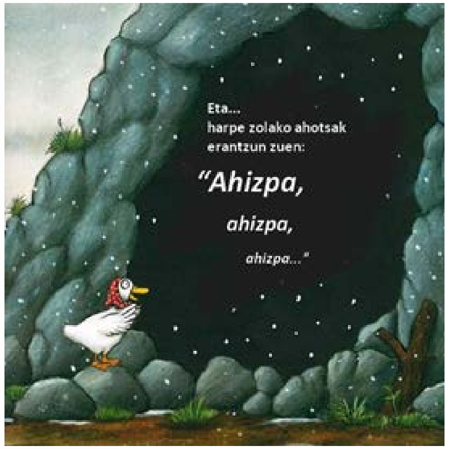

Oihartzunaren harpea:
https://ikas.eus/IMG/pdf/oihartzunaren_harpea.pdf?7330/c9a684b57d6a2dda3da1eaf1ef3e8a6397c6eba4

Arratoiaren portaera aldatu da...

Arratoia harpean:
https://ikas.eus/IMG/odp/arratoia_harpean.odp?7261/96b24c5119af689ea7918b3d5ae6b4b241202a28

Arratoiaren portaera aldatu da...

Ipurtargiek arratoia laguntzen dute bidea argituz eta erakutsiz.

Hiztegia lantzeko saio berezi bat
(hitzak kategorizatzeko)

1) Hiztegia berriz ikusi istorioan diren elementuak izendatuz

2) Irudien sailkapena galdegin:
- -kriterioak emanez
- -kriteriorik eman gabe

Lexikoa egituratzeko eta gogoan hartzeko.

Agintea: Familiak eginen dituzue karta horiek sailkatuz.
Sail bakoitzarendako titulu bat atzeman beharko da.

Materiala: Irudiak hitzekin (ikus 40. orr.) + Hizkuntza fitxa

Hizkuntza fitxa: https://ikas.eus/IMG/odt/arratoia_pirata_hizkuntza_fitxa.odt?

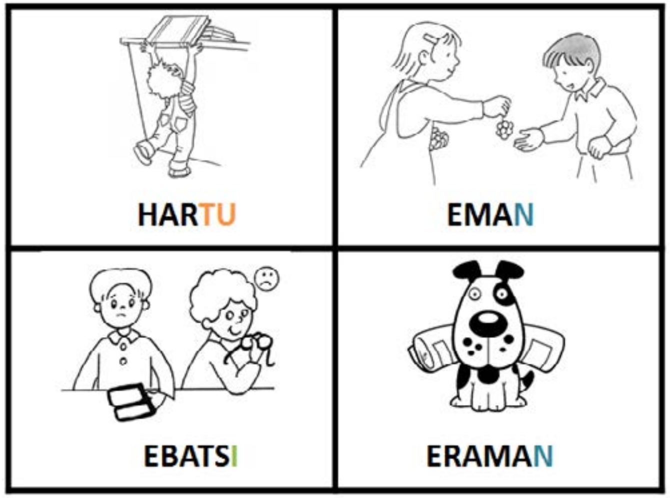

Ekintza aditzak

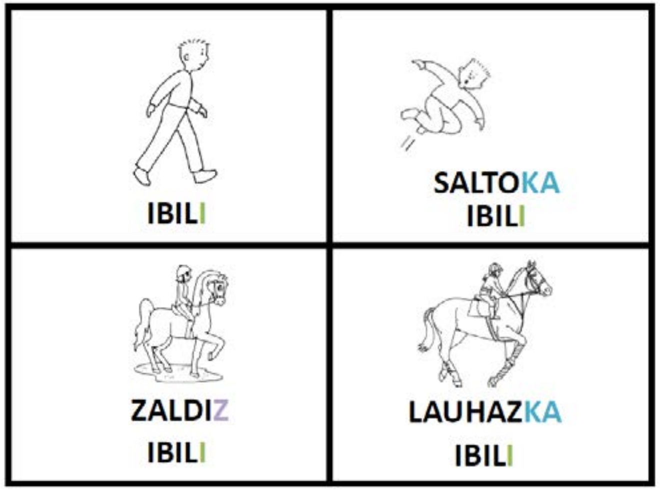

Ibiltzeko manerak

Janaria

Zinemaren hitzak

Hiztegia eta egitura batzuk

Animaleak :

- arratoia
- zaldia
- untxia/ untxitxoa
- ahate xuria / ahate emea
- erlea
- xinaurriak
- armiarma
- urtxintxa

Ibiltzeko manerak:

- saltoka
- lauhazka
- zaldiz
- ixtaklok
- saltoka
- zamalka- zalu
- bilintzi-balantza

Lekuak :

- bideak/bideetan
- baserrialdea/kanpaña
- harpea
- mendia/mendixka
- herriak
- gozodenda/gozotegia

Aditzak :

- gurutzatzen
- hartu/hartzen
- lapurtu/lapurtzen
- eman/emadazu
- nahi
- jan/jaten
- hartu/hartzen
- manatu/manatzen
- eman/ematen
- loditu/loditzen
- agurtu/agurtzen

Jatekoak :

- pastela/pastizak/tarta
- bixkotxa(k)
- gaileta(k)
- gozokia(k)
- txokolatea
- opila(k)
- hostoa
- pastenagrea(k)
- hirusta
- hurra(k)/ezkurra(k)
- lastoa
- esnea

Egiturak :

- Nor dator bidetik ?
- Moltsa ala bizitza!
- Emadazu ! Emaidazu… guziak !
- Arratoi pirata naiz !
- Daramazun guzia nerea da !
- Ez dut …rik … baino ez dut/ez dugu/ez da

Euskarri guziak 1/4

Dokumentu orokorrak

- **Filmaren afixa:**
https://ikas.eus/local/adapt-img/640/10x/IMG/png/afitxa_titulua_aldatua.png?1582636388

- **Filmaren fitxa teknikoa:**
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_fitxa_teknikoa.pdf?7249/4aa75775734656d695d59346c36e53626af9

- **Filmaren idazkia:**
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_filmaren_transkripzioa.pdf?7322/9d0b506480f6a0ddf96f8b80278b2ee657190ea2

- **« *Le rat scélérat* » albumaren itzulpena euskaraz:**
https://ikas.eus/IMG/odt/arratoi_pirata_le_rat_scelerat_albumaren_itzulpena.odt?7251/04fc3fb3f2589e27d4335819082d51594b73a679

- **Albuma esukaraz:**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_albuma_euskaraz-2.pdf?7301/4a232247c99ec21318da41efa360cde955d516f5

- **Filmaren afixa eta liburuaren azala:**
https://ikas.eus/IMG/pdf/kerity_filmaren_afitxa_eta_liburuaren_azala.pdf?7288/834c67c76ac2d0077f9b46dcc18f3e0487c5c5be

- **Bibliografia:**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/bibliografia_arratoi_pirata.pdf?7262/f335ceb4d9c071459e2b21865b8e068fe1928501

Euskarri guziak 2/4

Hiztegia

- **Hizkuntza fitxa**
https://ikas.eus/IMG/odt/arratoia_pirata_hizkuntza_fitxa.odt?7254/20438d22a654dacebd204434e47baae977a1c524

- **Ekintzen aditzak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_ekintzen_aditzak.pdf?7319/f6e556b21c41ab5dc1aa79f6025415ce797df215

- **Ibiltzeko maneren aditzak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_ibiltzeko_maneren_aditzak.pdf?7326/36aa87343b03f1974860e95eb4583094697db6a2

- **Zinemaren hitzak**
https://ikas.eus/IMG/pdf/zinemaren_hiztegia.pdf?7327/9ded234053cb56a47f58f7badb41d3263c38b8b8

Ulermenaren sakontzeko

- **Janaria lapurtzen**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/janaria_lapurtzen.pdf?7333/44832bdefdfb0100ababe0fe9ae77a705f85bbe8

- **Oihartzunaren harpea**
https://ikas.eus/IMG/pdf/oihartzunaren_harpea.pdf?7330/c9a684b57d6a2dda3da1eaf1ef3e8a6397c6eba4

- **Pertsonaien intentzioak eta harremana**
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_pertsonaien_intentzioak_eta_harremanak.pdf?7329/26063c60bd67e0559ad716b59d75e66ee5b7c654

- **Arratoiaren portaeraren aldaketa**
https://ikas.eus/IMG/odp/arratoia_harpean.odp?7261/96b24c5119af689ea7918b3d5ae6b4b241202a28

Euskarri guziak 3/4

Irudiak

- **Kronologia lantzeko irudiak**
https://ikas.eus/IMG/pdf/irudiak_kronologia_lantzeko.pdf?7325/b010a2f25792520263141348038 72c17a53e0546

- **Animaliak**

    Argazkiak
http://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_animalien_argazkiak.pdf?7316/ee64142f736d4b2b62ce78f1ba6bdb03d5f6107a

    Irudiak
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_animalien_ilustrazioak.pdf?7317/13b89917e4e2c84e6b9058f70073608da0b95f70

    Filmaren irudiak
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_filmatik_hartutako_animaliak.pdf?7318/9500bd1f62587201d0a76541af87b68a1a81197c

- **Jatekoak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_jatekoa.pdf?7324/b3b621b703a25f91461974a9ab6e70f94ce4d876

- **Gozokiak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_gozokiak.pdf?7320/e0d69eb5c24084567e897c0d867d6a01ac06d48c

- **Lekuak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_lekuak.pdf?7334/08980e77a497ce5b6c07a74fd733f8e3d268fc69

- **Jantziak**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_jantziak_irudi_argazki.pdf?7323/4b3fe1c7fbc61bbb9832d6f664edc1f5fc80cb95

Euskarri guziak 4/4

Jokoak

- **Kronologia lantzeko irudiak**
https://ikas.eus/IMG/pdf/irudiak_kronologia_lantzeko.pdf?7325/b010a2f2579252026314134803872c17a53e0546

- **Loto:**
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_hiztegia_lantzeko_lotoak.pdf?7321/0ccb60a1cc3ce317d61a1d33259662006ca6df30

- **Jantzien jokoa / Potretaren jokoa:**
https://www.ikas.eus/IMG/odp/arratoi_pirata_jantzien_jokoa.odp?7253/b873b9d1d56c9b8837fe731c2bca37a66418ce80

- **Maskak:**
https://ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_maskak.pdf?7328/785b3cec1f17f36e64dae8349e3db510e5ceaab9

LUZAPENAK

Soinu giroa sortzea (Maitane Hernandez, EKE)

Urtxintxarekin topaketa:
https://www.ikas.eus/IMG/pdf/arratoi_pirata_soinua_lantzeko.pdf?7335/ebcf3b1dfd8a21c72f6f592280e3449e607d1814

Bibliografia (Elise Dilet, IKAS)

https://www.ikas.eus/IMG/pdf/bibliografia_arratoi_pirata.pdf?7262/f335ceb4d9c071459e2b21865b8e068fe1928501

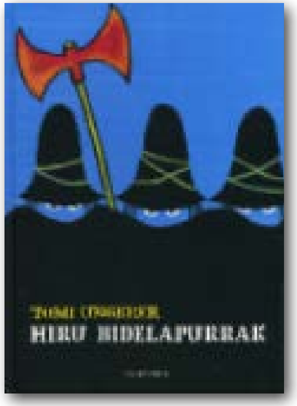

Lapurrak

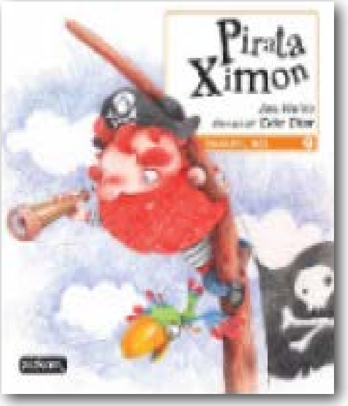

Piratak

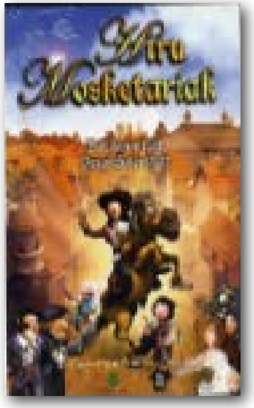

Mosketariak

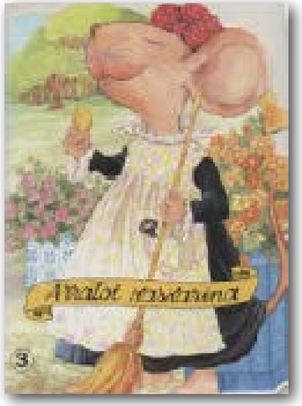

Arratoiak

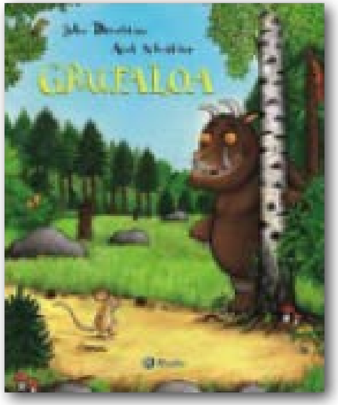

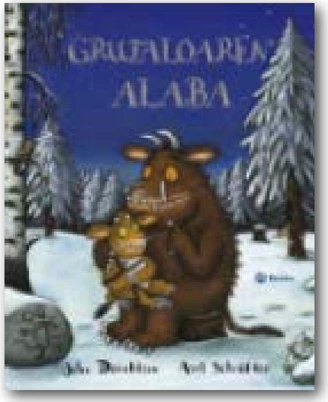

Egilearen beste obra batzuk...